

РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ЗБРОЇ ПЕРІОДУ ПЕРШИХ ТА ДРУГИХ ВИЗВОЛЬНИХ ЗМАГАНЬ

Корольов О.О., Баранов А.М.

*Національна академія сухопутних військ
імені гетьмана Петра Сагайдачного, м. Львів*

Перший Зимовий похід (6.12.1919 – 6.05.1920). Мета – збереження присутності УНР на українській території, у ворожому тилу, шляхом партизанських дій. Другий Зимовий похід (Листопадовий рейд) Армії УНР 1921 р. Завдання – надання воєнної допомоги партизанам, запобігання вивезенню продовольства з України до росії з метою виключення передумов голодомору (зима 1921-1922 р.). Стратегічне завдання операції – підняття всенародного повстання і повалення більшовицького режиму в Україні. Озброєння Армії УНР та УГА, при визволені України від більшовизму, стало спадком від російської армії. В умовах зруйнованого війною господарства, виробництво зброї і військової техніки в УНР майже припинилося. Згодом здійснювались закупівлі озброєння, техніка та майна за кордоном, проводився самостійний ремонт та відновлення. Артилерія – найкраща бойова формація української армії. Вишкіл і досвід особового складу разом з досконалими зразками тогочасної зброї сприяли проведенню вдалих військових операцій. На озброєнні у галичан були гармати австрійської, у військах УНР - російської армій. Після переходу УГА за Збруч, усі гармати австрійського зразку замінили на російські. Те саме було і зі стрілецькою зброєю. Сухопутні війська – основа воєнної могутності Армії УНР та УГА, зазнали великих змін. Розвиток технічних засобів боротьби привів до того, що у їх складі з'явилися броньові сили, які мали на озброєнні панцерні авта та панцерні потяги. Основу броньових сил становили панцерні потяги. Їх поява та активне використання були обумовлені характером збройної боротьби, особливо у Східній Галичині. Основну роль комунікацій відігравали залізниці. Тому, об'єктивно склалися умови для широкого використання панцерних потягів. Швидкому зростанню їх числа сприяла також простота будівництва. Їх склад, захист та озброєння цілком залежали від матеріальних можливостей місцевості, де вони будувалися, та фантазії будівничих. На звичайному залізничному ешелоні, що складався з кількох площадок та вагонів, встановлювалися одна або дві гармати, декілька скорострілів (кулеметів) й така імпровізована панцерка (броня), як тоді говорили, вирушала в бій. З часом, площадки стали зміцнювати дубовими брусами, а потім будували на них своєрідні броньовані будки. Паротяг та вагони обкладали листами товстої бляхи. Окрім бойової частини, в якій розташовувалася озброєна гарматами, скорострілами, крісами та ручними гранатами залога, існувала також господарська частина. Вона складалася з вагона, де містилися кухня і майстерня, кількох площадок з засобами для ремонту колії та вагонів із запасом вугілля. Встановлення гармат та кулеметів на захищених потягах дозволяло поєднати вогневу міць з маневром. Таким чином, створювалася і надійна опора в обороні, й ударний кулак для наступу.